

Český telekomunikační úřad

Metodika pro hodnocení nákladové orientace cen základních poštovních služeb

Obsah

1	ÚVOD	3
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POŠTOVNÍCH SLUŽEB PRO ÚČELY OVĚŘOVÁNÍ NÁKLADOVÉ ORIENTACE CEN	4
2.1	ZÁKLADNÍ POŠTOVNÍ SLUŽBY	4
2.2	ROZSAH POSUZOVÁNÍ NÁKLADOVÉ ORIENTACE CEN U ZÁKLADNÍCH POŠTOVNÍCH SLUŽEB.....	5
3	METODIKA OVĚŘOVÁNÍ NÁKLADOVÉ ORIENTACE CEN	6
3.1	METODIKA PRO ZÁKLADNÍ POŠTOVNÍ SLUŽBY	6
3.1.1	<i>Základní parametry Metodiky</i>	6
3.1.2	<i>Časový harmonogram výpočtu(ů) „horního limitu“</i>	8
3.1.3	<i>Přínosy Metodiky</i>	8
3.1.4	<i>Matematický vzorec k výpočtu „horního limitu“ maximální změny cen</i>	9
3.1.5	<i>Možné závěry ověřování Úřadu, zda držitel poštovní licence splňuje / nesplňuje zákonnou povinnost nákladové orientace cen základních služeb</i>	14
3.2	METODIKA PRO PŘÍSTUP DO POŠTOVNÍ INFRASTRUKTURY	14
3.2.1	<i>Scénář Retail minus</i>	14
3.2.2	<i>Scénář Procentní nárůst v souladu s maloobchodem</i>	15

1 Úvod

Český telekomunikační úřad (dále jen Úřad) vykonává podle § 36a zákona č. 29/2000 Sb. o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poštovních službách“) ve vztahu k poštovním službám řadu specifických činností, mezi které mimo jiné patří i výkon kontroly cen v oblasti poštovních služeb, konkrétně ověřování plnění povinnosti nákladové orientace cen základních služeb držitelem poštovní licence.

Požadavek nákladové orientace cen základních služeb vyplývá z poštovní směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/67/ES ze dne 15. prosince 1997 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb Společenství a zvyšování kvality služby, ve znění pozdějších úprav (dále jen „poštovní směrnice“). Jedná se zejména o čl. 12 poštovní směrnice, který stanoví, že ceny musí vycházet z nákladů a vytvářet pobídky pro účinné poskytování všeobecných služeb.

Podle § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách je držitel poštovní licence povinen poskytovat základní služby, které jsou obsaženy v jeho poštovní licenci, za nákladově orientované ceny s výjimkou služeb pro nevidomé osoby (§ 3 odst. 1 písm. f)). Držitel poštovní licence může sjednat ceny, které zahrnují nižší míru zisku, než je přiměřený zisk odpovídající nákladově orientovaným cenám základních služeb, nevzniká mu však právo na úhradu čistých nákladů z rozdílu mezi uplatňovaným a přiměřeným ziskem. Při změně cen základních služeb Úřad sleduje a vyhodnocuje jejich cenovou dostupnost a dojde-li Úřad k závěru, že ceny základních služeb nejsou dostupné, potom podle § 34a odst. 2 zákona o poštovních službách uplatní Úřad regulaci cen vydáním rozhodnutí o ceně podle správního řádu. Protože je držitel poštovní licence povinen podle § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách poskytovat základní služby, které jsou obsaženy v jeho poštovní licenci, za nákladově orientované ceny (s několika v zákonem stanovenými výjimkami, které jsou zmíněny již výše¹), vedla by uplatněná cenová regulace Úřadu v případě, že by ceny základních služeb shledal nedostupné, ke stanovení cen nepokrývajících zcela náklady a přiměřený zisk. Ty by následně měly dopad do výše čistých nákladů a jejich financování podle § 34c zákona o poštovních službách.

Poštovní směrnice a potažmo ani zákon o poštovních službách nespécifikují konkrétní způsob stanovení nákladově orientované ceny, nespécifikují, jaký typ nákladů (FAHC, LRIC, LR(A)IC) a nákladový model (BU-LRIC, TD-LRIC, price cap s indexací, ...), má být pro kalkulaci uvažován, aby byly cíle evropského regulačního rámce naplněny.

Zákon o poštovních službách pouze definuje nákladově orientovanou cenou jako cenu, která zahrnuje efektivně a účelně vynaložené náklady a přiměřený zisk a která se stanovuje tak, aby zajistila návratnost investic v přiměřeném časovém období a zohlednila příslušná rizika.

Držitel poštovní licence je kromě základních služeb poskytovaných spotřebiteli či jiným koncovým zákazníkům povinen umožnit sdílení zvláštních služeb a prvků poštovní infrastruktury (dále jen „přístup do poštovní infrastruktury“). I ceny za přístup, které si držitel poštovní licence sjedná s druhou stranou, musí být **nákladově orientované**

Přesto, že všechny členské země EU vycházejí ze stejného evropského rámce pro řešení problematiky nákladově orientovaných cen základních služeb, resp. univerzální služby, přistupují k nastavení pravidel pro nákladovou orientaci cen rozdílně. Nejčastěji nastavují pro základní služby horní limit cen buď za koš tvořený všemi základními službami nebo pro jednotlivé základní služby. Při nastavení horního limitu cen zohledňují faktory jako jsou inflace,

¹ Těmito výjimkami podle § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách jsou 1) možnost sjednat ceny základních služeb s nižší mírou zisku, než je přiměřený zisk, 2) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby a 3) postup podle 34a zákona o poštovních službách, který pojednává právě o uplatnění cenové regulace v případě, že ceny základních služeb jsou nedostupné.

efektivnost, objem služeb a jeho změna v čase, náklady, obrat a případně další parametry. K výhodám tohoto přístupu patří transparentnost a stanovení mezí pro cenotvorbu. Zároveň tento přístup vytváří pobídky pro zvýšení efektivity ze strany držitele poštovní licence.

Stanovisko generálního advokáta SDEU v případě C-256/17

Problematika nákladově orientovaných cen byla již řešena i na úrovni SDEU. Jedním z takových případů je i případ Nizozemí, který se věnoval aplikaci principu nákladově orientovaných cen pro nizozemského držitele poštovní licence. Generální advokát SDEU se zabýval otázkami nutnosti stanovit ceny přesně pro každou základní službu a její části, nebo zda stačí tyto ceny určit pouze na úrovni celku základních služeb bez podrobnějšího členění. Dále zda lze ceny stanovit jen ve formě průměrné či maximální ceny nebo v neposlední řadě, zda ceny mohou zahrnovat i procentuálně vyjádřený zisk. *Ceny musí být cenově dostupné, nákladově orientované, poskytovat pobídky pro efektivní poskytování základních služeb, transparentní a nediskriminační. Tyto principy musí být aplikovány kumulativně (tedy všechny najednou), kdy zvláště mezi nákladovou orientací cen a cenovou dostupností mohou vznikat rozpory.* Princip nákladově orientace cen nemůže být podle generálního advokáta vykládán striktně a nemůže vyjadřovat pouze účetní cvičení. Generální advokát zdůrazňuje účel nákladové orientace cen, kdy je také důležité kromě nákladů vyhodnotit celkovou situaci na poštovním trhu. Zdůrazňuje, že příliš striktní orientace nákladových cen na účetnictví jde proti principu proporcionality (přiměřenosti), který musí být dodržen.

Metodika Úřadu na ověřování nákladové orientace cen základních (poštovních) služeb zohledňuje nejen ustanovení zákona o poštovních službách, ale i praxi ostatních členských zemí EU a přístupu SDEU k výkladu poštovní směrnice.

Dokument je rozdělen do několika logických celků. Kapitola 2 vymezuje seznam základních poštovních služeb, pro něž bude Úřad ověřovat plnění povinnosti nákladové orientace cen. Kapitola 3 pak popisuje vlastní metodiku pro ověřování nákladové orientace cen základních služeb a služeb přístupu do poštovní infrastruktury. Další kapitola popisuje postup Úřadu v případě závěru, že ceny základních služeb a velkoobchodní ceny za přístup do poštovní infrastruktury nejsou nákladově orientované.

2 Vymezení základních poštovních služeb pro účely ověřování nákladové orientace cen

2.1 Základní poštovní služby

Základní poštovní služby jsou specifické poštovní služby definované podle § 3 zákona o poštovních službách, které musí být poskytovány za podmínek stanovených tímto zákonem, tzn., že musí být poskytovány:

1. trvale na území České republiky²,
2. ve stanovené kvalitě, která je v souladu s potřebami veřejnosti a
3. za dostupné ceny umožňující využívání základních služeb v rozsahu odpovídajícím běžné potřebě osob.

Poskytovatelé, kteří mají povinnost základní služby poskytovat a zajišťovat, jsou vázáni zvláštními právy a zvláštními povinnostmi dle zákona o poštovních službách, s čímž jsou současně spojeny i specifické povinnosti Úřadu v oblasti regulace poštovních služeb. Úřad

² A to prostřednictvím sítě provozoven, jejichž minimální počet stanoví na návrh Úřadu vláda nařízením.

specifikoval jednotlivé základní poštovní služby ve vyhlášce č. 464/2012 Sb., o stanovení specifikace jednotlivých základních služeb a základních kvalitativních požadavků na jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „Vyhláška“).

2.2 Rozsah posuzování nákladové orientace cen u základních poštovních služeb

Povinnost nákladové orientace cen se vztahuje na všechny základní služby definované ve Vyhlášce. Držiteli poštovní licence nemusí být uložen celý možný rozsah základních služeb. Závisí vždy na výsledcích průzkumu prováděnému Úřadem pro naplnění ustanovení § 37 odst. 4 zákona o poštovních službách.

V současné době byly držiteli poštovní licence uloženy povinnosti poskytovat a zajišťovat na celém území České republiky tyto základní služby:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a do zahraničí,
- b) služba dodání poštovního balíku do 10 kg do zahraničí,
- c) služba dodání peněžní částky poštovním poukazem,
- d) služba dodání doporučených zásilek,
- e) služba dodání cenných zásilek,
- f) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby,
- g) služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii.

Držiteli poštovní licence nebyly pro období 2023 a 2024 uloženy služby:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg,
- b) služba dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně.

Nákladová orientace základních služeb

Jak je uvedeno již výše Úřad dohlíží na plnění povinností nákladové orientace cen základních poštovních služeb (§ 33 odst. 5 zákona o poštovních službách). Nákladově orientované ceny jsou ceny zahrnující **efektivně** a **účelně** vynaložené náklady, **přiměřený zisk** (aktuálně ve výši 5,25 % z nákladů, stanovenou průběžně aktualizovanou vyhláškou č. 465/2012 Sb., o způsobu vedení oddělené evidence nákladů a výnosů držitele poštovní licence), se zajištěním **návratnosti investic** a zohledněním **rizika**.

Držitel poštovní licence je rovněž podle § 33a zákona o poštovních službách povinen vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů pro uložené základní služby.

Zároveň je ovšem **striktní aplikace** nákladově orientovaných cen omezena zbylými principy definovanými v Poštovní směrnici, a to cenovou dostupností, transparentností a zákazem diskriminace. Dle právního názoru generálního advokáta SDEU nesmí být nákladová orientace cen pouze účetní cvičení a musí zohledňovat i specifické tržní podmínky v daném členském státě, podobu základních služeb a konkurenční prostředí. Dle Nejvyššího správního soudu musí ceny zohledňovat poptávku po poštovních službách a jejich stanovení by mělo být výsledkem zhodnocení reálné tržní situace. Výše zmíněné skutečnosti by tedy mohly poskytnout větší prostor pro odchýlení se od prosté aplikace účetních nákladových cen za základní služby.

Dále je zakázáno křížové financování mezi základními službami a ostatními službami (obousměrně), což znamená, že ceny mají reflektovat vlastní náklady vynaložené na poskytování předmětných služeb.

Nákladová orientace v oblasti přístupu do poštovní infrastruktury

Držitel poštovní licence je povinen podle § 34 zákona o poštovních službách poskytnout přístup do poštovní infrastruktury a zveřejnit referenční nabídku/návrh smlouvy. Poštovní infrastrukturou se podle zákona o poštovních službách rozumí

- databáze adres s informacemi o adresátech, kteří požádali o dodávání na jiné než odesílateli uvedené adrese a o jejich nových adresách,
- poštovní přihrádky, dodávací schránky,
- služba dosílky,
- služba vrácení odesílateli a
- služba dodání na adresy uvedené na poštovních zásilkách.

Držitel poštovní licence je povinen údaje o přístupu do infrastruktury zveřejnit na internetu, spolu s jejich cenami. I na ceny, za které držitel poštovní licence tento přístup poskytuje, se vztahuje povinnost nákladové orientace cen (§ 34 odst. 8). Zároveň je také držitel poštovní licence povinen vést oddělenou evidenci nákladů a výnosu spojených s přístupem do poštovní infrastruktury (§ 34 odst. 10).

3 Metodika ověřování nákladové orientace cen

3.1 Metodika pro základní poštovní služby

Zákonná povinnost nákladové orientace cen základních služeb vyplývá pro držitele poštovní licence z ustanovení § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách, které stanovuje: „Držitel poštovní licence má povinnost poskytovat základní služby, které jsou obsaženy v jeho poštovní licenci, za nákladově orientované ceny s výjimkou podle odstavce 6, § 3 odst. 1 písm. f) a § 34a. Nákladově orientovanou cenou se rozumí cena, která zahrnuje efektivně a účelně vynaložené náklady a přiměřený zisk a která se stanovuje tak, aby zajistila návratnost investic v přiměřeném časovém období a zohlednila příslušná rizika.“

3.1.1 Základní parametry Metodiky

Metodika pracuje s těmito proměnnými:

- „**horní limit ceny**“, kterým se stanoví maximální možná změna (zpravidla navýšení) cen základních služeb, resp. maximální změna vážené ceny z cen sledovaných základních služeb pro příští (roční) období. Tímto limitem jsou držitelé poštovní licence stanoveny meze pro jeho cenotvorbu u základních služeb pro období dalšího roku.

Nadto je umožněno přenášet nevyčerpaný nárůst ceny v daném roce do dalšího roku (pokud držitel poštovní licence nevyužije celého maximálního dovoleného nárůstu v daném roce). V případě zvýšení cen je vždy v prvním kroku započteno zkalkulované možné zvýšení o horní limit ceny daného roku, až poté dochází k zápočtu nevyčerpaného horního limitu převedeného z minulého roku ověřeného dle kontrolního přepočtu. V případě nevyužití již převedeného nevyčerpaného horního limitu ceny, nelze tento dále převést a dojde k jeho propadnutí. Tzn. vždy se převádí pouze nevyčerpaný horní limit ceny předcházejícího období.

- **kontrolní výpočet** (přepočet, přepočty) **za uplynulé období dle skutečnosti**, kterým Úřad ověřuje, zda „horní limit ceny“, tj. maximální změny cen základních služeb, resp. vážené ceny z cen základních služeb, nebyl držitelem poštovní licence překročen v předchozím hodnoceném období.

Úřad s využitím níže specifikovaných podkladů těmito výpočty ověřuje dodržování nákladové orientace cen základních služeb držitelem poštovní licence ve smyslu ustanovení § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách.

Do výpočtu vstupuje vážený koš základních služeb, kde vahou jsou držitelem poštovní licence předpokládané objemy základních služeb pro příští rok.

Základní služby zahrnuté do této Metodikou sledovaného koše základních služeb jsou následující:

- služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a do zahraničí;
- služba dodání poštovního balíku do 10 kg do zahraničí;
- služba dodání peněžní částky poštovním poukazem;
- služba dodání doporučených zásilek;
- služba dodání cenných zásilek;
- služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby.

Držitel poštovní licence **musí** dodržet nákladovou orientaci cen v tom smyslu, že ceny nebudou nižší než náklady bez břemene zahrnující přiměřený zisk a zároveň nesmí překročit vypočtený horní limit vážené ceny.

Hlavními parametry, které determinují změny jednotkových cen, jsou změny v počtech jednotek (objemech jednotlivých základních služeb) a nárůst nákladů (zejména mezd). Tyto 2 hlavní parametry jsou zakomponovány do matematického vzorce pro horní limit ceny.

Horní limit ceny, tj. maximální změna cen základních služeb je vypočten dle matematického vzorce, do kterého vstupují koeficient efektivity, koeficient změny objemů (základních služeb zahrnutých do koše) a nákladový koeficient:

○ **Koeficient efektivity:**

- Předpokládá se, že variabilní náklady, které jsou vázané na objemy, bude možné snížit okamžitě ve vazbě na pokles objemů, proto je efektivita spojená s okamžitou úsporou variabilních nákladů. U ostatních nákladů se předpokládá, že je možné tyto náklady snížit pouze částečně nebo vůbec, a navíc se zpožděním;
- Koeficient efektivity pro držitele poštovní licence je stanoven jako $k_e = (1 - \frac{N_v}{N})$, kde N_v jsou variabilní náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované roční účetní období a N jsou celkové náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované roční účetní období;
- Variabilními náklady se rozumí přímé náklady a náklady manipulace se zásilkami zahrnující osobní náklady na podání, třídění a dodání zásilek;

○ **Koeficient změny objemů:**

- Koeficient změny objemů je kalkulován jako $k_o = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{0i}} - 1$, kde
- p_{1i} je počet základní služby i zahrnuté do koše pro budoucí rok (předpoklad objemů pro budoucí období může držitel poštovní licence provést i na základě údajů/trendu minulého období) a
- p_{0i} je počet základní služby i zahrnuté do koše za předcházející roční období;

○ **Nákladový koeficient:**

- Majoritní část nákladů držitele poštovní licence tvoří osobní náklady, za další významnou nákladovou položku, u níž dochází často ke změnám

cen, je možné považovat pohonné hmoty. Nákladový koeficient bude proto stanoven na základě vývoje mezd v daném odvětví a na základě vývoje cen pohonných hmot, a to jako vážený nákladový koeficient, kde vahou je zastoupení těchto skupin nákladových kategorií na celkových nákladech poskytovatele poštovních služeb. Ostatní nákladové kategorie (nad rámec osobních nákladů a nákladů na pohonné hmoty) budou do nákladového koeficientu vstupovat s indexem 1, tedy bez vlivu zahrnutí změny nákladu;

- Vzorec pro výpočet nákladového koeficientu je následující: $k_n = x^* \left(\frac{m_1}{m_0} - 1 \right) + y^*(h_1 - 1)$, kde
 - x je podíl mzdových nákladů včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění na celkových nákladech držitele poštovní licence za poslední uplynulé auditované roční účetní období;
 - m_1 je průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“) za poslední uveřejňovaný kvartál³ (bere se co nejaktuálnější údaj, aby byl co nejvíce zohledněn vývoj do budoucna);
 - m_0 je průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná ČSÚ⁴ za stejný kvartál předcházejícího roku;
 - y je podíl nákladů na pohonné hmoty na celkových nákladech držitele poštovní licence za poslední uplynulé auditované roční účetní období;
 - h_1 je průměrný index spotřebitelských cen motorové nafty v ČR (týdenní zjišťování) vydávaný ČSÚ⁵ za posledních uveřejňovaných 12 týdnů (bere se co nejaktuálnější údaj, aby byl co nejvíce zohledněn vývoj do budoucna)

3.1.2 Časový harmonogram výpočtu(ů) „horního limitu“

- Vzhledem k tomu, že držitel poštovní licence předkládá Úřadu dle ustanovení § 33a odst. 5 zákona o poštovních službách oddělenou evidenci nákladů a výnosů vždy do konce 31. července, a to za období předchozího kalendářního roku, lze výpočet horního limitu ceny provést v průběhu měsíce srpna daného roku, s tím, že takto vypočtený „horní limit“ stanovuje držiteli poštovní licence meze pro jeho cenotvorbu základních služeb pro další (roční) období.
- Úřad rovněž provádí dle skutečnosti kontrolní výpočet (přepočtení, přepočty) za předchozí (uplynulé) období.

3.1.3 Přínosy Metodiky

- zvyšuje transparentnost při stanovení mezí pro cenotvorbu držitele poštovní licence u cen základních služeb;
- zohledňuje tržní podmínky, tj. je stanoven maximální horní limit vážené ceny a je na rozhodnutí držitele poštovní licence v jakém rozsahu stanovený cenový limit využije;

³ https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_cr, tab.2 s názvem Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví – sekce CZ-NACE (na přepočtené počty),

⁴ https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_ekonomickyh_cinnosti_cz_nace, SEKCE H – DOPRAVA A SKLADOVÁNÍ zahrnuje 53.1 Základní poštovní služby poskytované na základě poštovní licence

⁵ <https://www.czso.cz/csu/czso/setreni-prumernych-cen-vybranych-vyrobku-pohonne-hmoty-a-topne-oleje-casove-rady>, tab. 1 s názvem Průměrné spotřebitelské ceny pohonných hmot, průměr z indexu motorové nafty za posledních uveřejňovaných 12 měsíců

- držitel poštovní licence má díky možnosti přenositelnosti nevyčerpaného horního limitu ceny z uplynulého roku více prostoru pro rozhodování a může lépe plánovat do budoucna;
- zavádí pobídku k efektivitě pro držitele poštovní licence (minimálně na úrovni variabilních nákladů).

3.1.4 Matematický vzorec k výpočtu „horního limitu“ maximální změny cen

Matematický vzorec:

$$\left(\frac{c_1}{c_0} - 1\right) \leq (k_n - k_e * k_o)$$

$$k_e = \left(1 - \frac{N_v}{N}\right)$$

$$k_o = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1i}}{\sum_{i=1}^n p_{0i}} - 1$$

$$k_n = x^* \left(\frac{m_1}{m_0} - 1\right) + y^*(h_1 - 1),$$

kde:

c_1 je vážená cena v budoucím ročním období u základních služeb zahrnutých do koše, kde vahou je počet každé základní služby v budoucím období
(zdroj vstupních dat: predikce (plán) držitele poštovní licence ohledně počtů kusů, nákladů a výnosů jednotlivých základních služeb v budoucím ročním období)

c_0 je vážená cena v předcházejícím ročním období u základních služeb zahrnutých do koše, kde vahou je počet každé základní služby v budoucím období
(zdroj vstupních dat: ověřená OENV držitele poštovní licence za předcházející roční období)

k_n je nákladový koeficient

k_e je koeficient efektivit

k_o je koeficient změny objemů

N_v jsou variabilní náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období kalendářního roku

N jsou celkové náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období kalendářního roku
(zdroj: ověřená OENV držitele poštovní licence za předcházející roční období)

p_{1i} je počet zásilek základní služby i zahrnuté do koše pro budoucí roční období
(zdroj vstupních dat: predikce (plán) držitele poštovní licence ohledně počtů kusů, nákladů a výnosů jednotlivých základních služeb v budoucím ročním období)

p_{0i} je počet zásilek základní služby i zahrnuté do koše za předcházející roční období
(zdroj vstupních dat: ověřená OENV držitele poštovní licence za předcházející roční období)

x je podíl mzdových nákladů včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění na celkových nákladech držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované roční účetní období
(zdroj vstupních dat: ověřená OENV držitele poštovní licence za předcházející roční období)

m_1 je průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná ČSÚ za poslední uveřejňovaný kvartál
(zdroj vstupních dat: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_cr, tab.2 názvem Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví – sekce CZ-NACE)

m_0 je průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná ČSÚ za stejný kvartál předcházejícího roku
(zdroj vstupních dat: Český statistický úřad, https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_cr, tab.2 názvem Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví – sekce CZ-NACE)

y je podíl nákladů na pohonné hmoty na celkových nákladech držitele poštovní licence za poslední uplynulé auditované roční účetní období

h_1 je průměrný index spotřebitelských cen motorové nafty v ČR (týdenní zjišťování) vydávaný ČSÚ za posledních uveřejňovaných 12 týdnů

(zdroj: Český statistický úřad, <https://www.czso.cz/csu/czso/setreni-prumernych-cen-vybranych-vyroby-pohonne-hmoty-a-topne-oleje-casove-rady>, tab. 1 názvem *Průměrné spotřebitelské ceny pohonných hmot, průměr indexu motorové nafty za posledních uveřejňovaných 12 týdnů*).

Transparentní postup výpočtu „horního limitu“

V zájmu transparentnosti výpočtu „horního limitu“, tj. maximální změny cen, resp. vážené ceny sledovaných základních služeb, který stanovuje meze pro cenotvorbu držitele poštovní licence pro, je tento výpočet Úřadem prováděn s využitím níže uvedených dvou tabulek, z nichž jsou použité údaje a postup výpočtu zřejmé.

Základní služba v koši (sledované skupiny základních služeb dle aktuální poštovní licence)	Průměrná cena (jednotkový výnos) v budoucím období (v Kč)	Průměrná cena (jednotkový výnos) v minulém období (v Kč)	Roční počet služeb (ks) v budoucím období	Roční počet služeb (ks) v minulém období
	C₁	C₀	p₁	p₀
Služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a do zahraničí				
Služba dodání poštovního balíku do 10 kg do zahraničí				
Služba dodání peněžní částky poštovním poukazem				
Služba dodání doporučených zásilek				
Služba dodání cenných zásilek				
Služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby				
Celkem	-	-		

Vážený průměr (vahou je plánovaný počet služby v budoucím období)			-	-
Variabilní náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období v Kč	N_v			
Celkové náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období v Kč	N			
Koeficient efektivity	$k_e = 1 - (N_v / N)$			
Koeficient změny objemů	$k_o = (\text{suma } p_1 / \text{suma } p_0) - 1$			
Osobní náklady držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období v Kč	N_o			
Podíl mzdových nákladů včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění na celkových nákladech držitele poštovní licence na základní služby za poslední uplynulé auditované účetní období	$x = N_o / N$			
Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná ČSÚ za poslední uveřejňovaný kvartál	m_1			
Průměrná hrubá měsíční mzda podle odvětví v sekci CZ-NACE s označením H Doprava a skladování vydávaná ČSÚ za stejný kvartál předcházejícího roku	m_0			
Podíl nákladů na pohonné hmoty na celkových nákladech držitele poštovní licence	y			
Průměrný index spotřebitelských cen motorové nafty v ČR (týdenní zjišťování) vydávaný ČSÚ za posledních uveřejňovaných 12 týdnů	h_1			
Nákladový koeficient	$k_n = x * ((m_1 / m_0) - 1) + y * (h_1 - 1)$			

Cenový nárůst držitele poštovní licence	$(c_1 / c_0) - 1$	
<u>Horní limit ceny</u>	$k_n - k_e * k_o$	

3.1.5 Možné závěry ověřování Úřadu, zda držitel poštovní licence splňuje / nesplňuje zákonnou povinnost nákladové orientace cen základních služeb

Výpočtem „horního limitu“ Úřad dospěje k jednomu z těchto dvou možných závěrů:

- Horní limit ceny představuje nárůst o X % (včetně případného převodu nevyčerpaného navýšení z předchozího roku), přičemž reálný vážený nárůst cen pro budoucí období (cenový nárůst držitele poštovní licence) je ve výši Y %, přičemž $X > Y$. Podmínka, že reálný nárůst vážené ceny základních služeb nesmí být vyšší než horní limit vážených cen, je splněna a je tedy splněna i povinnost nákladové orientace cen základních služeb dle ustanovení § 34 odst. 5 zákona o poštovních službách.
- Horní limit ceny představuje nárůst o X % (včetně případného převodu nevyčerpaného navýšení z předchozího roku), přičemž reálný vážený nárůst cen pro budoucí období (Cenový nárůst držitele poštovní licence), přičemž reálný vážený nárůst cen pro budoucí období (cenový nárůst držitele poštovní licence) je ve výši Y %, přičemž $X < Y$. Podmínka, že reálný nárůst vážené ceny základních služeb nesmí být vyšší než horní limit vážených cen, není splněna a není tedy splněna ani povinnost nákladové orientace cen základních služeb dle ustanovení § 34 odst. 5 zákona o poštovních službách.

Povinnost nákladové orientace cen základních služeb dle ustanovení § 33 odst. 5 zákona o poštovních službách by držitelem poštovní licence rovněž nebyla splněna tehdy, pokud by cena za některou z jednotlivých skupin sledovaných základních služeb byla nižší, než odpovídá jejím nákladům bez břemene zahrnujícím stanovený přiměřený zisk.

3.2 Metodika pro přístup do poštovní infrastruktury

Ve státech EU není (na rozdíl od maloobchodu) obvyklé mít matematický vzorec pro oblast velkoobchodu.

Nicméně z důvodu zajištění obdobných podmínek by mělo stanovování cen na velkoobchodní úrovni korespondovat se stanovováním cen na úrovni maloobchodní. V úvahu proto přicházejí 2 základní scénáře, a to:

- Retail mínus (úspora procesů);
- Procentní nárůst cen jednotlivých základních služeb korespondující s nárůstem na maloobchodu.

I zde je třeba plnit legislativní požadavky, ke kterým patří nákladová orientace cen, za které se budou považovat ceny v intervalu od jednotkových nákladů očištěných o břemeno a zahrnující přiměřený zisk až do z kalkulovaného (vypočteného) horního limitu cen.

3.2.1 Scénář Retail mínus

Z pohledu regulace je zásadní v rámci vztahu velkoobchodu a maloobchodu ověřovat, aby nedocházelo ke stlačování marží neadekvátním nastavením velkoobchodních cen ve srovnání s cenami maloobchodními. Proto může pro zajištění adekvátnosti cen dojít k navázání cen z velkoobchodního trhu na ceny maloobchodního trhu například pomocí metodiky Retail minus.

V rámci metodiky Retail minus se vychází z maloobchodních cen, z nichž se adekvátní úpravou vypočítají ceny velkoobchodní. Samotná úprava představuje očištění maloobchodních cen o náklady spojené s procesy na maloobchodním trhu. Konkrétně se jedná o maloobchodní procesy typu péče o zákazníka, billing, marketing apod., či se jedná o ostatní provozní maloobchodní náklady, případně o adekvátní část nákladů společných a sdílených.

Pro konkrétní výpočet je nutné vždy detailně identifikovat v rámci procesního zajištění služby bod předání velkoobchodní služby do agendy druhého poskytovatele, a tedy vyhodnotit, které konkrétní náklady je potřeba očistit.

Retail minus scénář je vhodný pouze v případě, kdy na maloobchodu existuje ekvivalentní služba k velkoobchodní službě.

3.2.2 Scénář Procentní nárůst v souladu s maloobchodem

Dalším možným scénářem je sledovat procentní nárůst cen maloobchodních základních služeb (buď koše nebo vybrané konkrétní služby), která je velkoobchodu v chování nejvíce podobná a tento procentní nárůst cen poté aplikovat na změnu velkoobchodních cen. V tomto scénáři tedy změny velkoobchodních cen procentně kopírují změny maloobchodních cen.

Tento přístup lze ale využít i v případě, kdy neexistuje ekvivalent velkoobchodní služby na maloobchodu, protože zajišťuje, že nárůst cen velkoobchodních služeb nebude vyšší než nárůst cen maloobchodních služeb a nebude tak docházet ke snižování „marže“ mezi maloobchodem a velkoobchodem. Budou tedy nastaveny obdobné podmínky na velkoobchodu jako na maloobchodu.

V případě, kdy bude nutný procentuální nárůst velkoobchodních cen vyšší než dle této metody vypočtený procentuální nárůst maloobchodních cen, je nutné doložit nárůst cen reálnými náklady z oddělené evidence.

Služby specifikované v § 34 zákona o poštovních službách poskytované velkoobchodně držitelem poštovní licence ostatním poskytovatelům poštovních služeb zahrnují služby, které mají srovnatelnou /ekvivalentní službu na maloobchodě (např. dodání na adresy uvedené na poštovních zásilkách) a služby, které nemají srovnatelnou /ekvivalentní službu na maloobchodním trhu (např. databáze adres, přístup do dodávacích schrán). Ceny stanovené pro velkoobchod by však měly korespondovat se změnami prováděnými v rámci maloobchodu.

U velkoobchodních služeb, které mají ekvivalent na maloobchodu, bude Úřad aplikovat přístup Retail minus, tedy očištění maloobchodních cen o náklady spojené s maloobchodními procesy.

U velkoobchodních služeb, které nemají ekvivalent na maloobchodu, bude Úřad aplikovat přístup Procentního nárůstu v souladu s maloobchodem (pro výpočet procentního nárůstu na maloobchodu viz scénář horního limitu ceny s možností převodu nevyužitého nárůstu ceny do příštího roku) s tím, že do koše maloobchodních služeb budou zahrnuty všechny základní služby. V případě požadavku na vyšší zvýšení cen než na maloobchodě, je nutné doložit toto zvýšení reálnými náklady dle oddělené evidence. Tento přístup bude uplatňován např. u velkoobchodní služby přístupu k dodávacím schránám či přístupu k databázi adres.